

VLADIMIR NOVAKOVIĆ
ZVEZDE FUDBALA

WWW.VUKOTICMEDIA.RS
BEOGRAD, SEPTEMBAR 2016.

VLADIMIR NOVAKOVIĆ

ZVEZDE FUDBALA

AUTOROV UVOD U IGRU

MAGIJA FUDBALA

Gotovo da ne znam nijednog dečaka koji nije maštao da bude fudbaler. Na terenčetu iza zgrade svako je u glavi kreirao svoj velelepni stadion i slavio gol na maliće kao da ga je postigao u finalu Lige šampiona. Čak i oni upadljivo netaalentovani su, u sigurnosti sobe, gde niko neće videti njihovu nespretnost, naizmenično šutirali loptu kao njihovi fudbalski idoli ili sebe smeštali u ambijent buduće velike utakmice.

Fudbaleri su ljudi koji decenijama raspaljuju maštu i razgaljuju srca stotina miliona ljudi na planeti. Jedan gol omiljenog igrača, ponekad i običan lep potez, može da bar na neko vreme otkloni sve ružne misli iz svakodnevnog života i učini dan lepšim.

Danas, u eri igrača, svaki njihov potez ima širi domet i veće značenje.

Tokom 150 godina fudbalske istorije menjala su se pravila, taktike, društveni status, okolnosti. Posle dugog turbulentnog perioda, tokom kojeg se igra širila po svestu, stabilizacija je stigla oko 1925, kada su pravila došla do nivoa koji je veoma sličan današnjim. Upravo tada počinju da se smenjuju ere dominantnih faktora u samoj igri. Kasnih dvadesetih prošlog veka, primat su preuzeli treneri, inovatori, koji su eksperimentisali sa igrom i svojom mudrošću iz ekipa izvlačili često i više nego što je bilo realno. To doba započeto je Herbertom Čepmenom, a potrajaće sve do Rinusa Mihelsa i ranih sedamdesetih.

Prva posleratna era bilo je doba reprezentacija. Nacionalni timovi postali su važan faktor promene osećanja u kompletnom društvu, što je bilo najvidljivije u porazu i trijumfu Brazila, prvoj svetskoj tituli još uvek razorene Nemačke, 1954, ili Jugoslaviji posle slavne olimpijske pobede protiv SSSR, 1952. Narodi izmučeni ratovima u prethodnim decenijama prigrlili su fudbal kao način da se nadmeću bez prolivanja krvi i on je, za kratko vreme, osvojio ceo globus. To će potrajati sve do početka osamdesetih, kada će se umešati komercijalni interesi.

Sedamdesete će lansirati eru timskog duha, oličenu u holandskom totalnom fudbalu, ali i dominaciji engleskih klubova, italijanske reprezentacije i Nemaca na oba fronta. Svi oni imali su sistem u kojem je pojedinac podređen timu, a igra do kraja racionalna. Posle brazilске rapsodije u Meksiku, 1970, proći će dvadeset godina pre nego što će atraktivnost postati poželjan i potreban element u zadovoljenju publike.

Istovremeno, događala se i era publike. Počelo je nasiljem ne britanskim stadionima ranih šezdesetih, ra-

širilo se širom sveta. Sa jedne strane, nalazila se neobuzdanost mase, sa druge, potreba publike da na miru gleda mečeve. Ovi drugi decenijama su se postepeno povlačili sve dok serija velikih tragedija u Moskvi, Atini, Briselu i Šefildu, tokom osamdesetih, nije dovela do naglog preokreta, kojim će oni nasilni biti istisnuti sa stadiona, a u njih se vratiti porodice.

Onda je, sredinom osamdesetih, počela era klubova, kada su prvi put (osim u doba kada su se u Realu odjednom našli Puškaš i Di Stefano) vodeći klubovi postali snažniji od najjačih reprezentacija. Pokretač je bio Silvio Berlusconi, koji je u Milanu napravio revoluciju, pratile su ga ostale italijanske, pa španske i konačno engleske ekipe. Oni će, zajedno, vrlo brzo iskoristiti moć koju im je dala televizija da promene pravila, manje-više, svih bitnih takmičenja tako da odgovaraju njima. Četvrt veka, počevši od 1985, trajalo je razdoblje u kojima je od klubova zavisilo sve.

Ali, ono oružje koje je dalo prevlast klubovima, svrglo ih je sa vrha. Ovoga puta, uz televiziju, ključnu ulogu odigrao je internet, posebno pojavom društvenih mreža. Stigli smo u doba igrača. I ranije su majstori kao Pele, Krolf i Maradona privlačili ogromnu pažnju, ali u današnje vreme sve je podređeno pojedincima. Fudbaleri su krenuli stopama američkih sportista, koji više novca zarađuju od reklama, nego od ugovora, iako su im ugovori sve veći.

Njihova popularnost takođe je veća nego popularnost klubova. Sâm Leo Messi, iako nema titer, ima na društvenim mrežama gotovo jednak broj fanova kao ceo fudbalski klub Barselona (125-130 miliona). Njegov glavni konkurent u svakom izboru, već desetak godina, Kristijano Ronaldo ima preko 210 miliona prati-

laca, značajno više od svog kluba (Real za Barsom zaostaje za 2-3 miliona).

Zajedno sa popularnošću, stigla je i moć. Igrači, potpomognuti agentima, sada potpuno diktiraju stanje na tržištu. Nekad nezamislive stvari sada se događaju – igrači koji imaju važeće dugogodišnje ugovore bez ikakve muke mogu da izdejtstvuju prelazak u drugu ekipu. Niko nije siguran, čak ni najveći klubovi na svetu, da novi ugovor potpisan ove jeseni znači da igrač neće već u junu tražiti novi, veći, pod pretnjom da će napustiti klub.

Mediji su se tome potpuno prilagodili, vodeći fudbaleri (i ostali sportisti) prate se svakodnevno, ne nužno na sportskim stranama, ali su im naslovnice zagaranтовane. Gol Mesija, Nejmara, Pogbe ili Bejla sa dva metra dobije veću medijsku pažnju nego slalom preko pola terena igrača sa manje zvučnim imenom, čak i u istim klubovima.

Zbog svega pobrojanog, zbog magije koju fudbal nosi, ali i značaja igrača za dalji razvoj te igre, rešili smo da pišemo o njima. Ovoga puta nismo krenuli u prošlost i prisetili se velikana igre iz nekog drugog doba. Izabrali smo majstore koji formiraju sliku o fudbalu današnjice, momke čije čudesne poteze klinci danas pokušavaju da skinu, bilo u parkiću ili na igrici.

U ovoj knjizi ima majstora koje već sada sa setom gledamo, jer prolaze njihovi poslednji dani na travi, ali ima i onih čije vreme će tek doći i kojima ćemo se diviti u velikim takmičenjima koja dolaze za deset ili čak petnaest godina. Najviše je, kako red i nalaže, onih koji su u punoj snazi, zbog kojih dvaput nedeljno pomerimo sve obaveze da bismo videli šta su pripremili za to

popodne ili večer i na kakve muke će baciti protivničke odbrane i golmane.

Čitaćete o detaljima iz njihovih života koje znate, ali još više o onima koje ne znate. Čitaćete ko su im bili prvi treneri, kome su davali golove kao tinejdžeri, ko je prebrzo rastao, a za koga su rekli da je presitan za fudbal.

Pred vama su Leo, Kristijano, Luis, Gareth, Zlatan, Thomas, Vejn, Hames. Tu su i Bane, Ivan, Luka, Nemanja, Stefan, Marko, Jan.

Uživajte.

V. N.

DEJVID ALABA

BAJERN

IMIGRANT IGRAČ BUDUĆNOSTI

Najveće promene u istoriji fudbalske igre odvijaju se pred našim očima, čak i kada ih nismo svesni. Način na koji je igralo u prethodnih sto godina lagano prelazi u prošlost, zahvaljujući razvoju grupe trenera spremnih da naprave eksperiment i sazrevanju grupe igrača sposobnih da odgovore na njihove prohteve.

Ideja totalnog fudbala nije nova. Čak ni Rinus Mihels i njegovi koncepti u Ajaksu i, kasnije, reprezentaciji Holandije, vuku korene iz fleksibilnosti legendarnog mađarskog tima iz pedesetih, pa čak i dve decenije dalje, od predratne „Dunavske škole” i njenih najboljih predstavnika, članova austrijskog Wunderteama, predvođenog Matijasom Zindelarom, prvom „lažnom devetkom” u istoriji fudbala.

Međutim, način na koji niz vodećih svetskih timova, od Gvardiolinih Barselone i Bajerna, do Čilea pod Bjelsom i Sampalijem, tretira igru podigao je Mihelsov koncept na sasvim novi nivo. Logično je da je najdalje u razvoju totalnog fudbala otišao izdanak Barsine škole, koju su zacrtali stari holandski majstor i njegov najbolji učenik Johan Krojf. Jednako je prikladno što je ultimativni igrač tog novog fudbala ponikao u istom timu u kojem i „papirni” Zindelar dvadesetih godina prošlog veka – bečkoj Austriji.

Dete nigerijskog pop pevača i medicinske sestre sa Filipina, Dejvid Alaba, rođen je i odrastao u bečkom predgrađu Aspern, na levoj obali Dunava. Već sa deset godina preselio se u školu fudbalskog kluba Austrija, daleko najbolju u toj zemlji, u kojoj je ponikla grupa igrača koji danas čine kičmu nacionalne selekcije te zemlje.

Za razliku od većine dece imigranata, koja na put ka uspehu kreću iz nemaštine, Dejvid je odrastao u prilično stabilnom i dobrostojećem domu. Otac Džordž stigao je u Austriju iz Nigerije, da bi studirao ekonomiju, ali je relativno brzo odlučio da se posveti muzičkoj karijeri, u kojoj je imao uspe-

ha, a jedna pesma njegovog benda, „Two In One“, stigla je čak do drugog mesta top liste. Dobar deo zasluga za taj uspeh imala je Džordžova medijska popularnost, koju je stekao kao prvi tamnoputi gardista u istoriji austrijske vojske. Ako se sin odlučio za sport, ćerka Rouz Mej je krenula očevim putem i danas je popularna glumica, pevačica i fotomodel.

Kao navijač ljubičastih, Džordž je, posle jednog školskog turnira, odbio poziv Rapida i sačekao da po njegovog sina dođu predstavnici Austrije. I to je bila dobra odluka. Dejvid u to vreme nije smatran vunderkidom, ali je pod kontrolom trenera Ralfa Mura veoma brzo napredovao i preskakao starosne grupe. Na jednom zimskom turniru u malom fudbalu, na kojem su klinici Austrije očitili lekciju grupi nemačkih klubova, Alaba i Aleksandar Dragović prebačeni su u profesionalni tim. Dejvidu je bilo 15, sinu porodice gastarbajtera iz Grocke (inače, takođe sa leve obale Dunava) tek jedna godina više.

U novom društvu Alaba je upoznao prethodnu zvezdu nigerijskog porekla, Rubina Okotija, tri godine starijeg momka, koji mu je ostao jedan od najbližih prijatelja. Upoznaće i Marka Arnautovića, čiji otac je u Beč došao iz Srbije. Ta četiri igrača imaće, godinama, ključnu ulogu u povratku Austrije na veliku scenu, osvajanjem 28 od mogućih 30 bodova u kvalifikacijama za Euro 2016.

Već tada krenula je serija rekorda. U relativno kratkom roku, za manje od tri godine, Dejvid Alaba postao je najmlađi igrač u drugoj austrijskoj ligi, mladoj reprezentaciji Austrije, seniorskoj reprezentaciji Austrije, zatim i najmlađi Bajernov igrač u Bundesligi, Kupu Nemačke i Ligi šampiona!

Bavarski klub došao je po talentovanog veznog igrača u leto 2008, u vreme kada je punio 16 godina. Posle samo jedne godine u rezervnom timu, koji je igrao u trećoj nemačkoj ligi, Alaba je priključen prvotimcima. Da ne bi gubio vreme i tu jednu sezonu Alaba je iskoristio za dodatni posao – bio je asistent Bajer-

novog U11 tima, što mu je pomoglo da savlada taktičke zadatke koji će mu kasnije mnogo pomoći u seniorskoj karijeri.

Po ulasku u prvi tim Bajerna usledila je prva selidba mladog Austrijanca sa sredine terena na poziciju levog beka. Luj van Gal, koji je tada trenirao Bajern, voli igrače sposobne da igraju na više pozicija, što je za Dejvida bilo savršeno. U godinama koje dolaze on je za klub igrao uz levu aut-liniju, dok je u nacionalnoj selekciji držao prostor u srcu terena (otud i tolika razlika u efikasnosti – jedan gol na 15 mečeva u klubu, a na svake četiri i po utakmice u dresu Austrije).

Već na debiju, u kupu protiv Grojter Firta, pokazao je šta mladić sa obale Dunava može. Ušao je na 2:2, a njegov, bukvalno, drugi seniorski kontakt sa loptom bila je savršena asistencija za Franka Riberija i vođstvo Bajerna. Meč je završen 6:2, Riberi je Alabi do današnjeg dana ostao najbolji drug u Minhenu. „Kad sam stigao on je bio taj koji me je uzeo pod svoje. Živeo sam u internatu, a on je redovno dolazio po mene i vodio me na večere”, govorio je kasnije mladi Austrijanac.

Van Gal će, godinu kasnije, izgovoriti čuvenu rečenicu: „Šta će nam Sami Kedira, kad imamo Dejvida Alabu”. Dejvidu je tad bilo 17 godina.

Posle polugodišnje pozajmice Hofenhajmu, u proleće 2011, kada je prvi put mogao da igra svaku utakmicu po 90 minuta, Alaba se vratio da preuzme mesto startera u klubu, koji je želeo da vrati domaći i evropski primat. U maju 2013, Bavarci su u tome uspeali, objedinivši titulu u Nemačkoj i naslov prvaka Evrope, posle dva poraza u finalima u pethodne tri sezone. Era Jupa Hajnkesa završena je na najbolji moguć način, a nova era koja se primicala donosila je za Alabu nova uzbuđenja.

U sledeće tri sezone igrao je za Pepa Gvardiolu, trenera koji je verovatno imao najviše koristi od Alabine raznovrsnosti. Pepov sistem igre, poznat kao **Juego de Posicion** (može se prevesti kao „poziciona igra”, ali nema svrhe prevoditi, jer

je termin globalno prihvaćen u originalnom obliku) bazira se na stvaranju brojčane prednosti na ključnim delovima terena. Kada u timu imate igrača koji se tokom jednog napada nalazi na 4 ili 5 pozicija, jasno je koliko fleksibilnosti on donosi.

U prethodne tri sezone Alaba je započinjao utakmice kao levi bek, levo krilo, desno krilo, zadnji vezni, ofanzivni vezni i centralni defanzivac. To ga nije sprečavalo da, po potrebi, na neko vreme popuni i ona preostala mesta na terenu. U današnjem svetu većina stručnjaka smatra ga najfleksibilnijim igračem na planeti i pretečom fudbalera budućnosti.

Takav status nosi sa sobom dobre i loše strane. Kada vas svake godine biraju u idealni tim Bundeslige i Lige šampiona, kada pet godina u nizu nosite naslov najboljeg fudbalera Austrije, a u dve vezane i najboljeg sportiste te zemlje, jasno je da ste visoko cenjeni.

Odlazeći trener najavio ga je kao budućeg najboljeg fudbalera u istoriji Bajerna. Da li će imati šansu da to ostvari zavisi i od odgovora Dejvida i njegove porodice na pitanje gde će u narednim sezonama igrati. Real Madrid ga je tokom celog leta jurio, ali nedovoljno ozbiljno. Sa samo dve svetske zvezde u ponudi, očekivalo se da Florentino Peres ozbiljnije zagrije i za Alabu i za Pogbu.

U detinjstvu, Alabin omiljeni strani klub bio je Arsenal, divio se igri Patrika Vijere, ali je već odlaskom u Minhenu stigao do nivoa koji londonski klub ne može da dosegne. Jedan od najlepših golova u karijeri postigao je upravo protiv njih u jednom od brojnih susreta koje su prethodnih sezona imali.

Odlazak Gvardiole u Mančester siti otvara još jednu mogućnost za Alabu. Pep voli igrače koji vole loptu, a Alaba je takav od detinjstva. U prvoj evropskoj utakmici protiv Fiorentine, 2010. bio je igrač sa najviše dodavanja na meču. Prošle godine bio je igrač sa najviše pasova u bundesligaškoj sezoni.

Budućnost je svetla za 24-godišnjaka iz Donauštata.